भ्यर्त्तिमान् । दष्टः शीतोदकेनेव विक्लान्तङ्गानि मन्यते" । लग्नलोमा अधिकतरलग्नरोमा उच्चिटिङ्ग (चीटा) कीटविशेषः । सविषमण्डूकदष्टस्य लक्षणमाह "एकदंष्ट्रार्दितः स्थूलः सरजः पीतकः सटट । सनिद्रस्कर्दमान् दष्टोमण्डूकैः सविषैर्भवेत्" । एकदंष्ट्रार्दितः स्वभावाटेकयैव दंष्ट्रया दष्टो भवति । मत्स्यविषस्य कार्य्यमाह "मत्स्यास्तु सविषा कुर्युर्दाहं शोथं रजं तथा"। जलौकाविषकार्य्यमाह "वमथुं शोथं ज्वरं मूर्च्छां सविषास्तु जलौकसः" । कुर्युरिति शेषः । स्टङ्गोधिका विषकार्य्यमाह "विदाहं श्वयथुं तोदं प्रस्वेदं स्टङ्गोधिकाः" । कुर्युरिति शेषः । शतपदीविषकार्य्यमाह "दंशे स्वेदं रजं दाहं कुर्याच्छतपदीविषं" शतपदी (गिलारे) इति लोके । मशकविषकार्य्यमाह "कण्डूमान्मशकैरीषच्छोथः स्यान्मन्दवेदनः" । असाध्यमशकलक्षणमाह "असाध्यकीटसदृशमसाध्यं मशकक्षतम्" । असाध्यकीटसदृशं असाध्यैः कीटैर्लूतादिभिः कृतं यत् क्षतं तत् सदृशवेदनम् । मक्षिकादंशलक्षणमाह "सद्यः संस्रावितो ग्लावादाहमूर्च्छाज्वरान्विता । पिड़का मक्षिका दंशे तासान्तु स्यगिका सकृत्" । तासामित्यादि तासां कुत्सितोक्तानां ग्रन्थां मक्षिकाणां मध्ये स्यगिकानाम्नी शोथं प्राणं हरतीत्यर्थः । व्याघ्रादिविषाणां कार्य्यमाह "चतुष्पाद्भिर्द्विपाद्भिर्वा नखैर्दन्तैश्च यत् कृतम् । शूयते पच्यते तत्तु स्रवति ज्वरयत्यपि" । चतुष्पाद्भिः व्याघ्रादिभिः द्विपाद्भिः वनमनुष्यादिभिः शूनो भवति । विषोल्भिक्तस्य लक्षणमाह "प्रसन्नदोषं प्रकृतिस्थधातुमलाभिकामं समूत्रविट्कम् । प्रसन्नवर्णेन्द्रियचित्तचेष्टं वैद्योऽवगच्छेद्विषं मनुष्यम्" । प्रसन्नदोषं प्रकृतिस्थदोषं शेषं सुगमम्"। [बन्ध्याकर्कोट्याम् राजनि०

विषकण्टकिनी स्त्री विषयुक्तं कण्टकमस्यास्या इनि । [शब्दच०।

विषघा स्त्री विषं हन्ति हन–ड नि० कुत्वञ्च । गुडूच्याम्

विषघातिन् पु० विषं हन्ति हन–णिनि । गिरीषवृक्षे शब्दमाला । २विषनाशके त्रि० ।

विषघ्न पु०विषं हन्ति हन–टक् ।१गिरीषवृक्षे शब्दच०। २यवासे ३विभीतके राजनि०। ४चम्पकवृक्षे च जटा०। ५हिङ्गुमोचिकायां(हेतेत्या)स्त्री ङीप् । ६इन्द्रवारुण्याम् ७वनवर्षराया म् ८भूम्यामलक्याम् ९रक्तपुनर्नवायाम् १०हरिद्रायाम् ११हरिकाल्याम् १२मुहाकरञ्जे च १३भ्रूलफलायां स्त्री राजनि०ङीप् । १४विषनाशके त्रि० ।

विषजिह्व पु० विषयुक्ता जिह्वेव पत्रमस्याः । रेवताड़वृक्षे रत्नमा० । [शब्दर० । स्त्रियां ङीप् ।

विषज्वर पुंस्त्री० विषमिव प्राणहन्ता ज्वरो यस्य । १महिषे

विषण्ड न० विशेषेण षण्डम् । मृणाले शब्दर० ।

विषतिन्दु पु० विषयुक्तस्तिन्दुः ।१कपीतनो भावप्र०। २कारस्करवृक्षे राजनि० । [वर्षे पु० । ३तद्वति त्रि० अमरटीका ।

विषद न० वि+षद–अच् । १पुष्पकासीसे राजनि० । २शुक्र

विषदंष्ट्रा स्त्री विषयुक्ता दंष्ट्रा । १सर्पदंष्ट्रायाम् । विषस्य दंष्ट्रेव नाशकत्वात् । २सर्पकङ्कालीलतायां रत्नमा० ।

विषदन्तक पुंस्त्री० विषं दन्ते यस्य कप् । १सर्पे शब्दच० स्त्रियां ङीप् । [चकोरवृक्षे हेमच० स्त्रियां ङीप् ।

विषदर्शनमृत्यु पुंस्त्री० विषस्य दर्शनेन मृत्युरस्य कप् ।

विषद्रुम पु० विषयुक्तो द्रुमः । कारस्करवृक्षे राजनि० ।

विषधर पुंस्त्री० विषं धरति धृ–अच् । १सर्पे अमरः स्त्रियां ङीष् । "विषधरविषमं वनं भवितां" उद्भटः ।

विषधर्मन् पु० विषस्येव धर्मोऽस्य अनिच्समा० । (आलकुशी) लतायाम् शब्दच० । [वृक्षे हारा० । २विषनाशके त्रि० ।

विषनाशन पु० विषं नाशयति नश–णिच्–ल्यु । १गिरीष

विषनाशिनी स्त्री विषं नाशयति नाशि–णिनि ङीप् । सर्पकङ्कालीलतायां शब्दच० ।

विषनुद पु० विषं नुदति नुद–क्विप् । श्योनाकवृक्षे शब्दच० ।

विषपुष्प न० विषमिव नीलं पुष्पमस्य । १नीलपद्मे शब्दमा० २कर्दनवृक्षे (मनफल) रत्नमा० कप् । मदनवृक्षे भावप्र० ।

विषम त्रि० विगतो विरुद्धो वा समः । १असमे २अयुग्मे (वियोड़) ३उच्चतानते ४दारुणे ५सङ्कटे च "भिन्नचिह्नचतुष्पादं विषमं परिकीर्त्तितम्" इत्युक्ते ६पद्मभेदे न० । "ओजोऽथ युग्मं विषमः समश्च"ज्यो०त०उक्ते ७मेषमिथुनादयस्त्रराशौ पु०। ८तालभेदे पु०"चतुर्विधः परिज्ञेयस्तालः कङ्कणनामकः । पूर्णः१ खण्डः२ समश्चैव विषम४श्चैव कथ्यते । नवतल्लं गलौ पूर्णे१ खण्डे२ विन्दुद्वयं गुरुः । यगणस्तु समे ज्ञेयस्तमयट्गणो विषमे भवेत्" सङ्गीत०। विषमादागतः विषमय, रूप्य, विषमरूप्य छ, विषमीय विषमादायते त्रि० सि०कौ०। [ऋदे(क्रातिम) अमरः ।

विषमच्छद पु०विषमाणि अयुग्मानि सप्त छदाः यस्य । सप्त

विषमज्वर पु०विषम ज्यो ज्वरः। ज्वरभेदे । वयोक्तं भावप्र० "तत्र विषमज्वरस्य निदानलक्षणपूर्विकां संप्राप्तिमाह